

TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	480 K
Félévre	240 K
Negyedévre	120 K
Egy óra	40 K

Egyes szám ára 2 korona.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obllityeva(Zápolya)-u. 1. Telefonszáma 21.

MEGJELENIK MINDENNAP, VASÁR-
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEVEL.

Veliki Beeskerek, 1920.

XLIX. évfolyam, 187. szám.

Péntek, 1920 augusztus 27.

A győzelmi mámor

most meg a lengyeleknek szállt a fejébe. Varsó körül most legutóbb a lengyel csapatok arattak jelentős sikereket, az orosz bolsevik haderő egypár divízióját szétguratták, Varsó megmenekült az idegen megszállástól, a lengyel csapatok bevonultak Breszt-Litowskba — és most a lengyel béke delegáció Minszkben már úgy beszél, hogy az orosz békefeltételeket csak ad referandum veszi, „ujabb felhatalmazást kér“, „ők nem akarták a háborút“, „nincsenek hódító céljaik“, Vilna „maga döntsön hovatarozandóságáról“ stb. Csupa olyan formula, amit mintha már hallottunk volna a 6 év óta tartó világfelfordulás során jó egypárszor. Mert értsük meg jól a helyzetet: minden náció békét akar, a békére áhítozik hő vágyakozással mindenki és ez a békeszándék többé-kevésbé komoly is mindaddig, amíg a frontokon rosszul áll a harci mérleg. Amikor a stratégiai helyzet megjavul, amikor az ellenség, amely eddig sok mindent veszélyeztetett, egyre-másra elvesziti a sok vérrel és sok emberélettel megszerzett harcéri előnyöket, amikor az lesz máról-holnapra a gyengébb fél, — akkor azon az oldalon, ahol eddig igazán akarták a békét, gyorsan előveszik a „nem mi akartuk a háborút“, „nincsenek hódító céljaink“, „maga döntsön hovatarozandóságáról“ és a többi hangzatos rekvizitumokat, — és ezzel újra megölik a békét jó időre.

A orosz-lengyel kérdéssel is pont így vagyunk. Amíg Varsó komoly veszélyben forgott, addig az oroszok mondták ugyanazt ugyanúgy. Akkor mindenki feszült várakozással nézett a szigorú és kegyetlen orosz békefeltételek elé, amelyekről most kisért, hogy nem is olyan kegyetlenek, nem is olyan elfogadhatatlanok. Mi sem természetesebb tehát, hogy most meg a lengyelek — akik pedig eddig is igazán akarták a békét — kezdenek taktikázni, — most a győzelmi mámor nekik szállt a fejükbe.

Nehezen születik meg, keserves kinok között vajudik így a béke és a sok tudós orvosprofesszor, akinek tanácsát a holtbeteg lengyel anya előre kikérte, annyira megzavarta sokféle orvosszereivel, hogy most saját maga végzi el magán az operációt. Csak úgy ne járjon vele, hogy a jól sikerült operáció után mégis belehaljon, vagy holtan kerüljön napvilágra sok keserves kinokkal megszült magzata.

Varsó felszabadult.

A lengyelek visszafoglalták Breszt-Litowskot. — A varsó elleni orosz támadás összeomlott. — 60 000 bolsevik esett fogságba.

Koppenhága. Orosz körökből jelentik: A legfelsőbb hadvezetőség mindent el fog követni, hogy az utolsó napok veszteségeit pótolja. Az ellenséges felek úgy számítanak, hogy az orosz-lengyel háború még nagyon sokáig el fog húzódni.

Krakó. A vörösök hadserege a Varsó előtti veresége miatt Krakó körzetében is megkezdte a visszavonulást.

Amszterdam. A lengyel ellenoffenzíva olyan kedvezően fejlődik, hogy az entente politikai körei attól félnek, hogy a lengyelek ismét el fogják magukat ragadtatni és túl messzi üldözik az ellenséget. Foch marsall, aki ennek az offenzívának értelmi szerzője, kijelentette, hogy a lengyelek előnyomulása Lengyelország etnográfiai határánál álljon meg, mert akkor sikeres lesz.

Varsó. A lengyel csapatok tegnap este 10 órakor bevonultak Breszt-Litowsk keleti erődeibe és ezzel a város újra lengyel kezén van. A támadásokat folytatják Kielek és Bielostok ellen. A 2., 8., 10. és 17-ik orosz divízió teljesen megsemmisült. Sikorszki tábornok az 54. bolsevista divíziót megverte. 10 ezer foglyot ejtett, 17 ágyut és sok lőfegyvert zsákmányolt. Az orosz csapatok ellentámadása Breszt-Litowsk ellen összeomlott. A lengyelek az eddigi harcok alatt 60 ezer bolsevistát ejtettek foglyul, 200 ágyut és 1000 gépfegyvert zsákmányoltak.

Wien. Lengyel repülők jelentése szerint az oroszok a lengyel ellentámadás következtében elrendelték a visszavonulást. A „Matin“ varsói tévirat alapján megállapítja, hogy Varsó megmentettnek tekinthető.

Megszakadnak a minski tárgyalások

A lengyel delegátusok átadták békefeltételeiket. — Megszakadnak a tárgyalások.

Stockholm. Az augusztus 19-én megkezdett előzetes békeértekezlet második ülésén a lengyel delegáció elnöke felolvastott egy nyilatkozatot, amely szerint a lengyel küldöttek azért jöttek Minszkbe, hogy megállapodjanak a fegyverszünet és az előzetes béke feltételeiben. Lengyelország nem kívánta a háborút. Lengyelország megszállt egy területet, amely valaha hozzá tartozott, de nem kebelezte be saját testébe. Vilna megszállása után Pilsudcky tábornagy azonnal kiáltványt is intézett a néphez, hogy a lakosság maga döntsön hovatarozandósága ügyében. Dünaburgot más városokkal egyetemben a litván népnek engedte át a lengyel köztársaság.

Oroszország ezzel szemben nem békére törekszik. Lengyelország területén szovjetek létesítésén fáradozik és azon dolgozik, hogy Lengyelország nyugodt fejlődését lehetetlenné tegye. Lengyelország nevében átnyújtják a békefeltételeket, amelyeket Lengyelország teljes függetlensége és az oroszok be nem avatkozása alapján állítottak össze.

Moszkva. (Radió.) A lengyel béke delegáció a lengyel harcéri helyetnek kedvező fordulata miatt nem adott érdemleges feleletet az orosz békejavaslatokra, hanem felhatalmazást kértek arra, hogy a tárgyalásokat félbe szakíthassák.

BEOGRADI HIREK.

Beograd. A pénzügyminiszter elhatározta, hogy az aprópénzhiány pótlására 10 és 25 parás papírpénzt fog forgalomba hozni.

Beograd. A közoktatási főtanács bizottságot nevez ki, amely felül fogja vizsgálni a Vojvodina részére ujonnan írt, valamint az eddig használatban volt régi tankönyveket is.

Beograd. A beogradi régi község-tanács tegnap délután fél 5 órakor adta át a hivatalokat az új kommunista község-tanácsnak.

Beograd. A ministertanács elhatározta, hogy a választásokat a lehető leghamarabb kiírja az egész országban. A mostani megállapodás szerint a választások november 28-án lesznek.

A forrongó Németország

Zavargások az egész országban. — A franciák Frankfurt megszállására készülnek.

Essen. Az essen i ipari kerület minden városában kiáltványokat intéztek a munkássághoz, amelyben forradalmi harcra hívják fel őket. Mindenütt kommunista tüntetések vannak, de komolyabb zavargások eddig nem fordultak elő.

Eberfeld. Itt ma kikiáltották a tanácsköztársaságot. A munkások megszállták a középületeket és a bankokat.

Magdeburg. Göthenből jelentik, hogy ott mintegy száz külföldi munkás puccsot rendezett. Elfogták a többségi szocialisták vezetőjét és kikiáltották a szovjetet.

Dessau. Az anhalti államtanács szombaton kihirdette az ostromállapotot Göthen és környékén. Mikor a götheni kommunisták meghallották, hogy Magdeburgban, Halleban és Lipsében nem kiáltották ki a szovjetet, fölözötték a végrehajtó-bizottságot. Ezzel a ténnyel a götheni szovjet megszűnt.

Dessau. A tartományi kormányzó jelenti, hogy Valberget, ahol tegnap kikiáltották a tanácsköztársaságot, ma az essen rendőrség visszafoglalta. 25 kommunista izgatót letartóztattak, a rend teljesen helyreállt.

Hamburg. Az altonai munkások tü-

tető gyűlésén dr. Köster volt miniszter beszédet mondott, ahol a többi közt ezeket mondta:

Az idő ma nem Németország ellen, hanem mellette dolgozik. Annál veszedelmesebb dolgot csinálnak most azok, akik a nacionalista bolsevizmussal kísérleteznek. Oroszország nem vállalkozhatik arra, hogy kiszabadítsa Németország nyakát a versaillesi hurokból. A német népnek ma vasidegekre és türelmre van szüksége. Az orosz forradalom még nem jutott el a nyugvó pontjára. De mi tiszteletben tartjuk azt a kormányt, amelynek az orosz nép aláveti magát.

Beszéde végén követelte Köster, hogy Németország azonnal kezdje meg Oroszországgal a kereskedelmi és diplomáciai érintkezést.

Frankfurt. Minden jel arra mutat, hogy a franciák Frankfurt megszállására készülnek. Mainz külvárosában is francia katonák táboroznak, akik csapatmozdulataikat éjjel végzik, úgy hogy a franciák operáló iránya még titokban maradt.

FRANCIAORSZÁG MAGARA MARADT.

Bukarest. A franciák nagy tervei, amelyeket az oláh hadseregnek az orosz veszély elleni felhasználására szöttek, teljes kudarcot vallottak. Ugyancsak sikertelen maradt Jugoszlávia és Magyarország katonai beavatkozásának terve is.

MEGEGYEZTEK AZ ANGOLOK ÉS AZ IREK.

Deutsch-Altenburg. Az angol sajtó foglalkozik az ir-angol béketárgyalások kérdésével. A béketárgyalásokat augusztus 24-én kezdték meg Dublinban. A konferencia tárgyalni fogja Irország önkormányzati jogát.

AZ OLÁH-OROSZ BÉKE KÜSZÖBÉN.

Bukarest. Csicserin orosz külügyminiszter újabb jegyzéket intézett Oláhországhoz, melyben felszólítja, hogy készüljön el a fegyverszüneti tárgyalásokra. A tárgyalások helyéül az orosz szovjet Harkovot jelölte meg, de az oláh kormány előterjesztésére bármely más várost is elfogadnak a tárgyalások helyéül.

TITKOS EGYESÜLETEKET TARTANAK FENN AZ ALBÁNOK.

Prizrend. A jugoszláv hatóság egy egyesületet leplezett le, amelynek célja Pristolac és Ristovac környékének Albániához való csatolása volt. Az egyesület neve „A Kosovát védő egyesület”, elnöke dr. Odza Kadri egykori djakovoi orvos, aki most a tirranai albán kormány minisztere. Az egyesület nagy pénzalappal rendelkezett, amelyet agitációs célokra használtak Bizonyosra vehető, hogy ennek a szervezetnek a központja valamelyik európai világvárosban van.

„OROSZORSZÁG MAGA GYÖZTE LE A LENGYEL IMPERIALIZMUST.”

Páris. Kamenjev deklarációt bocsájtott ki, mely szerint a szovjetkormány sem Németországgal, sem más országgal nem kötött szerződést, melynek éle Lengyeiország ellen irányulna. A szovjetkormány visszautasít minden olyan kijelentést, amely szerint a lengyel imperializmuson aratott győzelmet valamely idegen segítség közbelépésének köszönhetné. A szovjetkormány visszautasít minden olyan gyanúsítást, mintha a német imperializmust akarná céljainak megnyerni.

NÉMETORSZÁG KÉTSZINŰ MAGATARTÁSA.

Páris. A párisi sajtó egyöntetűen írja, hogy Németország, mióta az orosz szovjetcsapatok a német határ közelébe érkeztek, megváltoztatta az eddigi bünbánó békülékeny magatartását. A német lapok egyre hevesebben uszítanak. Az új események bekövetkeztek az orosz szovjet szédületes előrenyomulásával. A németek minden oldalról elzárták a határokat és senkinek sem lehet beutazni. — Egyelőre nem lehet ellenőrizni, mi történik a német határokon belül a birodalom belsejében. A francia sajtó attól tart, hogy orosz-német szövetséget kötnek, ami beláthatatlan eseményeket fog előidézni.

AZ ALBÁN AKNAMUNKA.

Skoplje-Skutari. Cezma és Vrata községek mellett az albánok nagyobb bandát koncentrálnak és egy általános támadásra készülnek. Az albánokat Nikita ernagorcai is támogatják. A Skutari-tó mellett fekvő Rétya községben 4000 embert koncentráltak. Augusztus 23-án megtámadták a Tola melletti hidat.

TRUMBICS NEM HIVATALOSAN BESZÉLT A SZOVJET MEGBIZOTTAKKAL.

Beograd. Parlamenti körökből jelentik, hogy dr. Trumbicsnak az orosz szovjet megbizottaival folytatott megbeszélése a saját iniciatívájából keletkezett. Trumbics nem mint hivatalos egyén folytatta ezen tárgyalásokat. Az oroszországgal való diplomáciai és kereskedelmi forgalom újra való felvételét Krassin és Kamenjev ajánlották föl dr. Trumbicsnak.

TROCKIJ NEM VOLT INKOGNITÓBAN A NÉMET HATÁRON.

Nauen. A német kormány megeáfolja a „Times”-nek azt a hírért, hogy Trockij inkognitóban a német-orosz határon találkozott volna a német vezérkarral, hogy tőlük stratégiai és politikai kérdésekről tanácskozzék.

AZ OLASZOKAT KIVONULTATJÁK DALMÁCIÁBÓL.

Páris. Andrews admirális jelentése következtében az Egyesült-Államok megtették a lépéseket Párisban és Londonban az iránt, hogy az olasz csapatok vonuljanak ki Dalmáciából.

A SIN FEINEK MEGSEMISITIK A KORMÁNY HIVATALOS LEVELEIT.

London. Irországból jelentik: A sin feinek újfajta akciót kezdtek meg. Ujabb időben mindenütt megtámadják a postákat, ahonnan a hivatalos leveleket viszik el és semmisítik meg. Így Rockstowben New-Castleban, Folkestownban és még több helyen megtámadták a postát és a hivatalos leveleket elrabolták és megsemmisítették.

NAGY BOTRÁNY A BELGA PARLAMENTBEN.

Zürich. Néhány nappal ezelőtt a belga képviselőház nagy botrány színhelye volt. A háboruban résztvevő katonák küldöttsége azon ürüggyel, hogy jogait akarja érvényesíteni, betört a parlament üléstermébe. Ajtókat, ablakokat bezúztak, az őket csitító képviselőket, így Hubin és Colleaux szocialista képviselőket meg is verték. Az általános presszió hatása alatt a parlament javaslatot dolgozott ki, amely azóta törvényerőre is emelkedett. A törvény értelmében minden katona, aki a fronton teljesített szolgálatot, minden hónapért, amit a fronton töltött, 75 frankot kap.

ZAVARGÁSOK PORTUGÁLIÁBAN.

Milano. Portugáliában nagy zavargások törtek ki a drágaság miatt. Azt hiszik, hogy a zavargásokat a monarchisták szítják a republika megbuktatására.

BEOGRADI HIREK.

Beograd. A tartományi kormányok kinevezéséről szóló ukázt a napokban fogja a régens aláírni. Még csak a boszniai tartományi kormányok összeállítása körül van véleményeltérés a Jugoszláv Club és Narodni Club között. A többi tartományi kormányok összeállításában teljes az egyetértés.

Én édes Becskerekem!

Nincs nagyobb gyönyörűségem, mintha semmittevően, céltalanul járkálhatok a város utcáin. És ehhez az élvezethez nem a belvárost választom, mert ott ugye igen van látnivaló, hanem a jó becsületes külvárost. A nád-dal fedett, apró ablakos, alázatosságban földig süppedt kis vityilókat. Ez Becskerek igazi képe. A falu. Bármennyire ágálunk mi idebent, mégis csak ez a külváros az igazi képünk. Annál is inkább, mert mi idebent álmodhatunk vízvezetékéről, meg esatornázásról, meg minden jóról ami kényelmesebbé teszi a létet, de — aztán bójón a falu és azt mondja: „nem kell! Kétszáz évig ittunk a Bégából” majd csak jó lesz még ilyen módon vagy kétszáz évig. Ez aztán meg is látszik rajtunk. Mig mellettünk Temesvár, Novisad, Subotica nagy városokká nőtek, mi, akiknek a földjén termett az a gabona, amely Temesvárból Hansavárost csinált, megmaradtunk koldusnak. Csudálatos város ez a miénk! Némelyik részében izzó lázas törekvés, némelyikben keleti tunyaság és piszok. De nem az a piszok, ami gyárkémények füstjével és izzadsággal a munka patinjaként vonja be a tárgyakat, hanem az a piszok, amelyik ha úgy tetszik, már együtt születik a tárgyakkal. Olyanok vagyunk, mint a garzon, aki szép angol butoros szobában lakik és a szennyest a hegedűtokban vagy az íróasztal fiókjában tartja. Megesínáltuk magunknak a főutcát ez bizonyos fokig városi, a többi aztán mehet úgy, ahogy akar.

Itt van a sok közül egy eset. A Vatrogaszna (Hadzsits) utcában vagy három héttel ezelőtt sűrűttek az utcát. A szemetet szép szabályszerű kupokba rakták és aztán — ott hagyták. A környék elmés lakossága pedig az éj misztikus leple alatt gazdagítani akarva polgártársainak állattani ismereteit, eme szeméthalmokra hol egy kutyát, hol egy macskát, majd kacsát, tyukot rakott rá. Természetesen már élettelen állapotban. De ahhoz még elég jó állapotban, hogy a környék kóbor kutyáinak kellemes szórakozásul szolgáljanak ez önkéntes adományok. A kerítés melletti járda leírását ugyebár elengedi nekem a nyájas olvasó — rábízom az Önök fantáziájára! Ehhez a szép esendélethez jár még aztán a is, hogy az egész utcában egy mondd és irdd egy villanylámpa mutatja, hogy milyen sötét is az éjszaka. Ah, pardon! Mutatná, — mert az az egy sem ég. A volt Magyar-utca sarkán van egy kut, amelynek a fölös vize is a kis Vatrogaszna-utcaba folyik le, ahol aztán a szemét, dög és egyéb piszok festői töcsákba gyűl össze. És mégse haltunk meg még eddig se kolerába, se tifuszba — mindig is mondtam én, hogy fenét ér minden higiénia! Ehhez az Étvös-utca (Magyar) utcai kuthoz jár este vizért az egész környék asszony népe. Néha egész tolongás van a kut körül. A kútnál azonban a legnagyobb sötétség van, úgy hogy az asszonyok alig látnak mozogni. Minthogy azonban ehhez a kuthoz járok én is vizért, az itteni sötétségért nem emelek panaszt!

Jász.

HIREK.

Kinevezés a rendőrségen. A főispán becskerekéi rendőrkapitányá Prodanovity Miklóst nevezte ki. A szimpátikus fiatal alkapitány, aki a kikindai tábori tüzérezred segédtsíztje volt, a rendészeti pályán is otthonos, mert jó ideig a subotica katonai rendőrség főnöke volt. Prodanovity Miklós hivatalát szeptember hó 1-én foglalja el.

Kereskedelmi ügynökségek külföldön. Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Sandalj Čedomir Olaszországban Turin székhellyel és Petrović Jovan nisi lakos Franciaországban Páris székhellyel S. H. S. állami kereskedelmi ügynökséget állíthasson fel.

A Karakasevics-különítmény munkája. Arszimovics Sztéva volt államrendőrségi detektív a Karakasevics nyomozó különítmény tegnapielőtt letartóztatta. Arszimovics Sztévát átkísérték az ügyészségre, ügye most a vizsgálóbírónál van. — A Miajev ügyvel kapcsolatban a napokban a Karakasevics bizottsághoz érkezett dr. Grubics miniszteri főfelügyelő, aki Berics megyei aljegyző kíséretében két napig Surjánban tartózkodott, ahol a Miajev ügyben tartott vizsgálatot. Grubics dr. jelenleg Zichyfaiván tartózkodik, hol a gróf Karácsonyi-féle birtok evakuálása alkalmával elütni dolgok ügyében vezeti a vizsgálatot.

Döntés a becskerekéi magyar főgimnázium ügyében. A közoktatásügyi miniszterium folyó hó 23-án a városunkban létesítendő magyar főgimnázium intéző-bizottsága által hozzá beadott memorandumok ügyében úgy döntött, hogy döntése megadja a lehetőségét annak, hogy a Bánátnak azon tanulói, kik tanulmányaikat esetleg félbeszakítani lettek volna kénytelenek, azokat a becskerekéi állami főgimnáziumban felállított magyar tannyelvű osztályokban folytathatják. A beiratkozások a magyar tannyelvű gimnáziumba a szerb tannyelvű főgimnázium beiratkozásaival egy időben fognak folyni.

Magyar polgári iskola Becskerekén. Az állami polgári iskola igazgatósága közli a szülőkkel, hogy amennyiben a jövő iskolai tanévre (1920—1921) megfelelő számú magyar anyanyelvű tanuló jelentkezne, úgy azok részére külön magyar és szerbnyelvű párhuzamos osztályok nyílnának meg. A szülők érdeke, hogy még a tanév megkezdése előtt gyerekeik

felvétele végett az iskola igazgatóságánál jelentkezzenek. (Bégaparti polgári iskola.) Kellő számú jelentkező hiányában a szerbül irni-ovisni tudó tanulók a szerb polgári iskolába vétetnek fel. Javítóvizsgálatok augusztus 30. és 31-ikén délután, a beiratkozások pedig szeptember 1., 2. és 3-án délelőtt lesznek. Az állami polgári iskola igazgatósága.

A vakok hangversenye ma este lesz a városi színházban fél 9 órai kezdettel. Jegyek még kaphatók, elővételben Almácssy könyvkereskedésében és a pénztárnál.

Francia nyelvű Berlitz iskola. Ezúton értesítem tanítványaimat, hogy a nyári szünet miatt június 15-én zárult francia nyelvű Berlitz-tanfolyamot folyó évi szeptember 1-én újra megnyitom, illetve folytatom. Egyidejűleg egy — ha szükséges két — új kurzust nyitok kezdők részére. A tanfolyamon csak felnőttek — tehát nem iskolás gyermekek — és főiskolai hallgatók vehetnek részt. Közelebbi felvilágosítást ad naponta d. u. 6 órától kezdve Pupovina (Árpád) utca 21., az udvarban jobbra Kunodi F.

Tőzsde. Beograd, augusztus 25. Érték koronákban. Valuták: Francia frank 744, Font sterling 388, Dollár 104 80, Lei 240. Léva 170. Osztrak korona 44, Márka 211. Devizák: Páris 743, Prága 172, Wien 40 80, Berlin 212.

Hogy él az orosz munkás.

Megjelent a Bolsevizmus Tanulmányozására Alakult Egylet főtáskái hivatala által kiadott közlönyben. (Szerkesztő: H. Fenner. Kiadó: Kulturliga Berlin.)

Nyugateurópában, különösen a skandináv államokban és Németországban nagyon sokan élnek abban a hitben, hogy Oroszország bizonyos tekintetben a munkások eldorádója. Azt hiszik, ha a többi polgár-embernek rosszul is megy sora, a munkások jól élnek és megvetéssel néznek nem kommunizált nyugati testvéreikre. A valóságban azonban nemcsak anyagilag nehéz az oroszországi munkás helyzete, de munkarendje és életmódja is olyan, hogy a nyugati munkás bizony nem volna vele megelégedve. Ennek bizonyításául álljon itt a szovjetkormány hivatalos emberének J. Bjelow-nak a jelentése. J. Bjelow a moszkvai kerület építésügyi munkafelügyelője és jelentése az orosz „Pravda” napilap 161. számában június 23-án jelent meg.

„Az építőmunkások szervezetének moszkvai szakcsoportjához 24750 tartozik. Az egész moszkvai kerületben elszórtan élnek, ahol éppen építkezési munkák folynak. Mikor eeket a helyeket felülvizsgáltam, munkásviszonyok rettenetes visszaéléseit tapasztaltam. Mialatt még a bourgeois pompás lakásában (?) él, addig ezeknek a pompás hajlékoknak a felépítői piszkos szobákban, sátorokban és barakkokban laknak, amelyekben a kopasz deszkapritsek két-három sorjával állanak. A legtöbb építőmunkást a nyomor hajtja a munkába és olyan valialkozók körmei közé kerültek, akik úgy viselkednek vele szemben, mint a pók a hálójában vergődő légyvel. Értik a módját annak, hogy a munkás minden panaszt felelet nélkül hagyják. Amíg a munkásnak valamivel nagyobb munkabért adnak, kitolják a munkaidejét 8 órától 14 órára és mindenütt a szervezet ellen izgatnak. Még szomorubb az állapot, ha egy ilyen vállalkozás élén egy pártmunkás áll, aki magát kommunistának vallja, a munkások életfeltételeivel azonban szikrányit se törődik. Jelenteni fogom azokat az eseteket, amelyek a munka védelméről szóló törvényeket különösen sértik.”

„A kazáni vasúti állomás építési munkálatainál borzasztó dolgok történnek. Az építési intézőség minden módot felhasznál arra nézve, hogy a szervezetet kijátsza. A vasut ellenőrei a legszorgalmasabban támogatják ezeket a visszaéléseket és a munkásokat a legcsekélyebb ellenkezés után szigorúan büntetik. Név szerint is megemlíthetem Serov ellenőrt és Levin mérnököt, akik ellen a legtöbb a panasz. A legrettegetesebbek a munkások hálótermei. Piszkos aszfalt padló, esatornázás, szellőztetés nincs. A hulladékokat a szomszéd helyiségekben raktározzák. A munkások kopasz fapritsen fekszenek, melyek három sorjával vannak fölálítva. Az elősdi férgék minden fajta csakugy hemzseg. Forrait viz egyáltalán nincs készletben.” (Oroszországban senkisé iszik nyers vizet. Vizet különben is keveset isznak, csak teát, azért kapható Oroszországban mindenütt állandóan forró víz!) „Gyermekek és fejlődő ifjak éppen úgy dolgoznak, mint a felnőttek.”

„A második esetet a Krenl tatarozási munkáinál tapasztaltam. A munkások itt a Tsudovo kolostor sötét celláiban vannak bezárva. Gyerekek 8 óra hosszat dolgoznak. A mytistsi ágyugár építési munkálatainál hasonló visszaéléseket tapasztaltam mint a kazáni állomás építésénél. Sőt itt a munkások a szabad ég alatt az udvarban hevernek, ugyanilyen a sorsa a 4000 lublini építőmunkásnak, akiket a munkavezetők egyenesen úgy kezelnek, mintha ingerelni akarnák őket. A téglagyárban, amely W. Sadownikow intézősége alatt áll, egyenesen hihetetlen dolgok történnek. A munkások ott élnek és alszanak, ahol éppen találnak valami eldugott helyet.” stb.

A fentemlített esetek, amelyek bolsevista oldalról irattak össze, élénken emlékeztetnek a kapitalizmus ama kezdő idejére, a melyből Marx a maga példáit szedte és a melyekre egész teóriáját alapította. A kapitalizmus azóta átment a gyerekbetegségek, a szociális követelményekhez alkalmazkodott és a munkásság szociális felemelkedését lehetővé tette. Ami ma Oroszországban mutatkozik — ide tartozik a viruló uzsora is — az semmi más, mint a kapitalizmus, a vállalkozás a maga legősibb formájában, olyan rettentő kinövéssekkel, mint amilyenek nálunk a nyugaton már régen nem lehetségesek. Ez visszaesés és nem haladás!

HIRDESSEN
a „Torontál”ba
TELEFON-SZÁM 21.

Újra fiatal, szép, üdearcu lesz a
Margitta-crémtől
 Kapható kizárólag
Nikolić gyógyszerárában
 172 Veliki Bečkerek, Žitni (Buza) trg.

1571 **Műszerész**
 ki a varrógép- és kerékpárjavításokban teljesen jártas,
 Varrógép- és azonnal felvétetik
 kerékpár- részek nagy- **STERN ADOLF** varró-
 ban és kicsiny- gépraktárában Szabadkán
 ben kaphatók.

Géphajtókötelek
 spejszolását, megrövidítését
 szakszerűen vállalom.
 Saját készítményű hálószerű minden nagyságban
 és hálócsőre kapható.
Balogh Mihály kötélgyártómester **Ujszeged,**
 kendergyári új munkástelep. 1553

Egy két lakásból álló 1587
h á z
 szabadkézből azonnal eladó
 Car Lazareva (Báthory) utca 852. sz.

Munkáslányok
 felvétetnek nagyobb ipar-
 vállalatnál.
 Cim a kiadóhivatalban. 1545

Prima **mész**
 kicsinyben kilogrammonként 2 K-ért,
 nagyban kedvezményes áron kapható
 1576
Lenauova ul. 100. sz. alatt.

Teljesen jókarban levő
szállodai omnibus
 és könnyű stráfkocsi

eladó. 629

 Bővebb felvilágosítást ad
SZERB SZÖVETKEZETI BANK FIOKJA
 Veliki Bečkerek, Paris-szálloda.

Egy komplett
férfi-szoba
 mahagoni butor, angol bőrgarnitúrával,
 könyvszekrény, fegyverállvány,
 trüfmó, eredeti olaj- és aquarel fest-
 ményekkel, perzsa szőnyegekkel
 eladó!
Szokolay Andor
 mérnök, Kovin. 1572

**STABIL-
 MOTOROKAT
 10-300 HP**
 ipari üzemek számára
 rövid határidőre szállit
**JUGOSLAVENSKA
 INDUSTRIJA MOTORA D. D.**
 ZAGREB, Sudnička ul. 5.

A Veliki Bečkerek forgalmi főnökség teületén
 közlekedő személyszállító vonatok menetrendje.

Hrvényes augusztus 1-től.

Veliki Bečkerek—Pancsevo

4 ³⁰	8 ³⁰	ind.	Vel. Bečkerek	érk.	21 ²⁵	18 ⁰⁷
9 ⁴⁵	12 ⁰⁷	érk.	Antalfalva	ind.	17 ³⁸	14 ¹⁸
			Pancsevo			

Veliki Bečkerek—Vrsac

3 ³⁸		ind.	Vel. Bečkerek	érk.	18 ²⁵	
8 ⁰⁸		érk.	Vrsac	ind.	18 ⁴⁸	

Vel. Bečkerek—Vel. Kikinda

19 ¹⁸		ind.	Vel. Bečkerek	érk.	6 ⁴⁰	
21 ⁵⁵		érk.	Karlova	ind.	4 ⁴⁹	
			Vel. Kikinda		4 ²⁵	
22 ¹⁸		érk.	Vel. Kikinda	ind.	8 ⁴⁶	

Vel. Bečkerek—Zombolya (keskenyvágyú)

12 ⁰⁷		ind.	Nagybečkerek	érk.	8 ¹⁸	
16 ⁰⁵		érk.	Zombolya	ind.	4 ²⁴	

Veliki Bečkerek—Subotica

12 ³¹		ind.	Vel. Bečkerek	érk.	12 ⁵⁷	
14 ⁵¹		érk.	Karlova	ind.	10 ⁴⁴	
16 ¹⁸		érk.	Csoka	ind.	9 ²¹	
18 ⁵⁰		érk.	Subotica	ind.	6 ¹⁰	

Subotica—Vel. Bečkerek—Pancsevo

6 ¹⁰		ind.	Subotica	érk.	18 ⁵⁰	
12 ⁵⁷		érk.	Vel. Bečkerek	ind.	12 ³¹	
16 ²¹		érk.	Pancsevo	ind.	7 ⁵⁰	

Karlova—Vel. Kikinda

11 ⁰⁴	15 ²⁹	ind.	Karlova	érk.	12 ⁵⁸	8 ⁵⁰
11 ⁴⁰	16 ¹¹	érk.	Vel. Kikinda	ind.	12 ¹⁶	8 ¹⁴

Zombolya—Sireg

14 ⁵⁵		ind.	Zombolya	érk.	6 ⁵⁹	
16 ⁴⁰		érk.	Szőreg	ind.	5 ¹²	

Zombolya—Öregfalu

17 ³⁰		ind.	Zombolya	érk.	3 ³⁵	
18 ⁴⁰		érk.	Öregfalu	ind.	2 ³⁰	

Versecz—Fehértemplom

17 ¹⁵		ind.	Versecz	érk.	7 ⁰⁰	
18 ¹⁰		érk.	Fehértemplom	ind.	6 ¹⁰	

Kovacsica (Antalfalva)—Pancsevo

6 ⁵⁰		ind.	Kovacsica	érk.	14 ²⁸	
8 ¹⁸		érk.	Pancsevo	ind.	12 ³⁰	

Kovacsica—Szamos

15 ⁰⁰		ind.	Kovacsica	érk.	6 ⁴⁷	
15 ⁵²		érk.	Szamos	ind.	5 ⁵⁵	

Secsanj—Szamos

5 ⁰⁰		ind.	Secsanj	érk.	16 ⁵⁰	
5 ⁴⁷		érk.	Szamos	ind.	16 ⁰²	

Secsanj—Samos—Alibunár

5 ⁰⁰		ind.	Secsanj	érk.	15 ⁰⁸	
5 ⁴⁷		érk.	Samos	ind.	17 ²⁰	
		érk.	Alibunár	ind.		

A jámi kastély lebontásából származó különféle

épületanyagok

és pedig: téglá, falazótégla, cserép, épületfa, tető-
 szerkezet és menyezethez alkalmas gerendák, padlás-
 burkoló téglá, vastraverzek, ablakok (Esslingen-redő-
 nyökkel), ajtók, üzletajtókhoz alkalmas vasredőnyök,
 tölgyfaparkett, deszkák és 50—80 mm. nagy-
 ságú szegsek, megtekinthetők és átvehetők a
Bánsági Malomipar R.-T. telepen
Vrsac, a pályaudvar mellett.

iparvágányról azonnal leszállítható. Érdeklődni a
Bánsági Malomipar R.-T. igazgatóságánál
 lehet VRSAC. Telefon-szám 39

1526

Kávéházban, ven-
 deglőben kérjük a
"TORONTAL"